

Petits mites urbans

Alguns han parlat, fins i tot, de «generació Vaquilla». Els quinquis de la crisi dels anys vuitanta formen part del relat de l'aleshores incipient democràcia espanyola. Com és sabut, la transició va coincidir amb una crisi econòmica aguda que va dur als famosos Pactos de La Moncloa. De manera que les llibertats es van obrir espai a Espanya en mig d'un mar de conflictivitat social. Als barris perifèrics de les grans ciutats, Barcelona, Madrid o Bilbao, la marginalitat social dels joves, que ni tenien feina ni veien en el seu horitzó possibilitat de construir cap projecte de futur, es va radicalitzar amb el consum de les drogues. Són els anys de plom de l'heroïna que va devastar una generació.

En aquest clima, alguns joves atrevits, abocats a la delinqüència per poder pagar-se la droga, es van convertir en petits mites socials que simbolitzaven la gravetat d'una situació que amenaçava la cohesió social. Com sempre passa en aquests casos, els mitjans de comunicació hi van jugar un paper molt important. L'amplificació dels actes delictius que cometien aquests joves i l'adjudicació d'una representació social probablement excessiva va fer d'ells vertaders mites urbans que provocaven una barreja d'admiració i temor. En tot cas, eren les veus d'uns barris en què la joventut ja no se sentia vinculada per les formes de representació convencionals i que veia la política com una cosa totalment aliena. Els quinquis no deixen de ser una manifestació del *desencanto*. L'estada d'algun d'ells a la presó va coincidir amb un moment efímer que venia d'una moguda francesa: la COPEL, una organització política de presoners, que va fer que la problemàtica de les presons arribés als diaris i que va protagonitzar algunes accions dures de protesta, per exemple, a la Model de Barcelona. El Vaquilla i alguns altres van participar en aquestes mogudes.

Naturalment, els mateixos *media* que els van enaltir després els van crucificar. En tot cas eren mites efímers, vides condemnades a un final tràgic, destruïdes per la droga i per la dinàmica de marginació creixent a la qual els conduïen les seves pròpies accions. Molts van morir per l'heroïna o per la violència, en enfrontaments amb la policia. Altres van quedar com a carn de *reality show* televisiu.

Però és un episodi d'un país en trànsit. Una petita història que va donar fins i tot lloc a un tipus de cinema, lligat a les aventures d'aquests xicots, que testimonia una de les altres cares de la transició. Les que no surten a la història oficial. La reconstrucció d'aquest episodi, al voltant dels seus personatges més singulars, ens permet recuperar la història de les perifèries urbanes, analitzar els protocols mediàtics de construcció de personatges i resseguir el destí d'uns joves que es van trobar sent protagonistes sense saber ben bé perquè. Quan van caure al fons del pou ja no en van poder sortir.

Pròlegs de Josep Ramoneda als catàlegs del CCCB

Hi ha una imatge entenedridora, la presència de la qual a l'exposició pot semblar irònica, però que, al mateix temps, expressa l'empatia amb uns personatges fruit d'unes circumstàncies molt peculiars, que ni van saber trobar el seu lloc al món ni la societat va saber donar-los cap paper, llevat de l'efímer temps d'una breu glòria mediàtica, just abans d'esfondrar-los definitivament. És la imatge d'un d'ells, José Luis Manzano, en el paper de Joan, en un mural que representa el Sant Sopar, pintat darrere l'altar de la parròquia de l'Alhóndiga de Getafe. Històries d'una crisi –la dels vuitanta– que recuperem en el moment d'una altra crisi. Veure aquells esdeveniments amb una mirada actual ens en pot fer modificar la percepció, però també portar la mirada de llavors a la crisi actual ens pot ajudar a veure-la de manera diferent.